

ที่ ฉช ๐๐๑๙/ว ๓๐๑

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา
ถนนเรืองวุฒิ ฉช ๒๔๐๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง โครงการและกิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ภายใต้ชื่อ “รวมใจไทย ปลูกต้นไม้ เพื่อแผ่นดิน” สืบสานสู่ ๑๐๐ ล้านต้น

เรียน พัฒนาการอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา แจ้งประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่า
เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ภายใต้ชื่อ “รวมใจไทย ปลูกต้นไม้
เพื่อแผ่นดิน” สืบสานสู่ ๑๐๐ ล้านต้น ซึ่งกำหนดให้ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.๒๕๖๕ โดยให้ยึด
แนวพระราชดำริการปลูกป่าสามัคคีของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร ซึ่งทรงปลูกในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๕
เป็นแนวทางในการดำเนินการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการและกิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ บรรลุ
ตามเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ ล้านต้น ภายในปี พ.ศ.๒๕๖๕ จึงขอความร่วมมือสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ
ในการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม/องค์กรพัฒนาชุมชนทุกระดับ ร่วมปลูกต้นไม้ และลงทะเบียน
การปลูกต้นไม้ ในเว็บไซต์กรมป่าไม้ <https://plant.forest.go.th> หรือแสกนคิวอาร์โค้ดกรมป่าไม้ ทั้งนี้
สามารถขอรับกล้าไม้ได้ที่สถานีเพาะชำกล้าไม้ฉะเชิงเทรา (เขาหินซ้อน) , ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ฉะเชิงเทรา และ
สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๕ (ชลบุรี)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวฉัตรประอร นิยม)
พัฒนาการจังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

โทร. ๐ ๓๘๕๑ ๑๒๓๙

โทรสาร ๐ ๓๘๕๑ ๑๒๓๙

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เกี่ยวกับการปลูกป่า

ป่าไม้สาธิต... พระราชดำริเริ่มแรกส่วนพระองค์

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชปรารภว่า ไม้ยางนาในประเทศไทย ได้ถูกตัดฟันไปใช้สอย และทำเป็นสินค้ากันเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี เป็นที่น่าวิตกว่า หากมิได้ทำการบำรุงส่งเสริมและดำเนินการปลูกไม้ยางนาขึ้นแล้วปริมาณไม้ยางนา อาจจะลดลงน้อยลงไปทุกที จึงควรที่จะได้มีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกไม้ยางนา เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังเก็บเมล็ดไม้ยางนาจากป่าสองข้าง ถนนเพชรเกษม บริเวณใต้จังหวัดเพชรบุรีลงไปเล็กน้อย โดยเก็บในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้วนำมาเพาะเลี้ยงไว้ที่ร่มต้นแคบ้าน ในแปลงเพาะชำบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน รดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ เมื่อเมล็ดงอกแล้วได้ย้ายลงปลูกในกระถางดินเพื่อเตรียมย้ายไป ปลูกในแปลงทดลองต่อไป

ดังนั้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการบริพาร คณาจารย์ และนิสิตคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมปลูกต้นยางนา จำนวน ๑,๒๕๐ ต้น ณ แปลงทดลองปลูกไม้ยางนา บริเวณที่ประทับสวนจิตรลดา ขณะนั้นกล้าไม้ยางนามีอายุประมาณ ๔ เดือน ระยะปลูกระหว่างต้นห่างกัน ๒.๕ เมตร

นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ กาลเวลาที่ผ่านไป ๓๔ ปี ได้ทำให้แปลงทดลองปลูกไม้ยางนาในบริเวณที่ประทับสวนจิตรลดา เปลี่ยนสภาพเป็นป่าไม้ยางนาอันร่มรื่นคล้ายป่าธรรมชาติ จากการสำรวจเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ พบว่ามีไม้ยางนาเหลืออยู่ทั้งหมด ๔๕๓ ต้น ในพื้นที่ป่ายางนาประมาณ ๕ ไร่ สำหรับไม้ยางนา เมื่อมีอายุระหว่าง ๕-๑๐ ปี ไม่มีการขุดย้ายออกไปปลูกในบริเวณอื่นๆ เพื่อขยายระยะห่างระหว่างต้น โดยนำไปปลูกตามขอบสนามและริมถนนบริเวณสวนจิตรลดา กับได้พระราชทานแก่ผู้ที่ขอมาเพื่อนำไปปลูกในสถานที่ต่างๆ เช่น ในวัด เป็นต้น

โดยพื้นที่ป่ายางนาในสวนจิตรลดาเป็นที่ลุ่มต่ำ พื้นดินจึงมักชุ่มน้ำในช่วงฤดูฝน ทำให้มีต้นช่อย ขึ้นแทรกอยู่ตามธรรมชาติทั่วไป นอกจากนี้บริเวณป่ายางนวยังเป็นสวนรวมพันธุ์นอกถิ่นของพรรณไม้ที่มีคุณค่าบางชนิดของโครงการส่วนพระองค์ฯ ได้แก่ หวาย และพริกไทยพันธุ์ต่างๆ นอกจากนี้พรรณไม้ป่าอีกหลายชนิดที่นำมาปลูกเพิ่มเติม เช่น หว่า ไทรและมะเดื่อชนิดต่างๆ อันเป็นแหล่งอาหารของนกนานาชนิด พรรณไม้แหล่งอาหารนกที่กล่าวถึง จะพบปลูกอยู่ทั่วไปในสวนจิตรลดา ตามพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

การปลูกป่าทดแทน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทาน คำแนะนำให้มีการปลูกป่าทดแทนตามสภาพ ภูมิศาสตร์และสภาวะแวดล้อมของพื้นที่ที่เหมาะสมกล่าวคือ

๑. ปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกแผ้วถางและ พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม " การปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ เสื่อมโทรมหรือพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่ถูกบุกรุกแผ้ว ถางจนเป็นภูเขาหัวโล้นแล้วจำเป็นต้องปลูกป่าทดแทนเร่งด่วนนั้น ควรจะทดลองปลูก ต้นไม้ชนิดโตเร็ว กลุ่มแนวร่องน้ำเสียก่อนเพื่อทำให้ความชุ่มชื้นค่อย ๆ ทวีขึ้นแผ่ขยาย ออกไปทั้งสองร่องน้ำ ซึ่งจะทำให้ต้นไม้ งอกงามและมีส่วนช่วยป้องกันไฟป่าเพราะไฟจะเกิดง่ายหากป่าขาด ความชุ่มชื้นในปีต่อไปก็ให้ปลูกต้นไม้ในพื้นที่ถัดขึ้นไป ความชุ่มชื้นก็จะแผ่ขยายกว้างต่อไปอีกต้นไม้จะงอกงามดี ตลอดทั้งปี "

๒. การปลูกป่าทดแทนตามไหล่เขา " จะต้องปลูกต้นไม้หลายชนิดเพื่อให้ได้ประโยชน์เอนกประสงค์คือ มีทั้งไม้ผล ไม้สำหรับก่อสร้างและไม้สำหรับทำฟืนซึ่งเกษตรกรจำเป็นต้องใช้เป็นประจำซึ่ง เมื่อตัดไม้ใช้แล้วก็ ปลูกทดแทนหมุนเวียนทันที "

๓. การปลูกป่าทดแทนบริเวณต้นน้ำบนยอดเขาและเนินสูง " ต้องมีการปลูกป่าโดยปลูกไม้ยืนต้นและ ปลูกไม้พุ่มซึ่งไม้พุ่มนั้นราษฎรสามารถ ตัดไปใช้ได้แต่ต้องมีการปลูกทดแทนเป็นระยะส่วนไม้ยืนต้นจะช่วยให้ อากาศมีความชุ่มชื้น ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของระบบการให้ฝนแบบธรรมชาติทั้งยังช่วยยึดดินบนเขาไม่ให้ พังทลายเมื่อเกิดฝนตกอีกด้วย "

๔. ให้มีการปลูกป่าที่ยอดเขา เนื่องจากสภาพป่าที่เขาสูงทรุดโทรม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อลุ่มน้ำตอนล่าง และคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่มีเมือัดเป็นฝัก เพื่อให้เป็นกระบวนการธรรมชาติปลูกต่อไปจนถึงตีนเขา

๕. ปลูกป่าบริเวณอ่างเก็บน้ำ หรือเหนืออ่างเก็บน้ำที่ไม่มีความชุ่มชื้นยาวนานพอ

๖. ปลูกป่าเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำและแหล่งน้ำให้มีน้ำสะอาดบริโภค

๗. ปลูกป่าให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยให้ราษฎรใน ท้องที่นั้นๆ เข้ามามีส่วน ร่วมในการปลูก และดูแล รักษาต้นไม้ให้เจริญเติบโต นอกจากนี้ยังเป็นการดูแลฝังจิตสำนึกให้ราษฎรเห็นความสำคัญของการปลูกป่า

๘. ปลูกป่าเสริมธรรมชาติ เพื่อเป็นการเพิ่มที่อยู่อาศัยแก่สัตว์ป่า

การปลูกป่า ๓ อย่างได้ประโยชน์ ๔ อย่าง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงแนะนำการ ปลูกป่าในเชิงผสมผสาน ทั้งด้านเกษตรวนศาสตร์และเศรษฐกิจสังคมไว้เป็นมรรควิธีปลูกป่าแบบลักษณะ เบ็ดเสร็จนั้นไว้ด้วย

พระราชดำริปลูกป่า ๓ อย่างนั้น มีพระราชดำรัส ความว่า...ป่าไม้ที่จะปลูกนั้น สมควรที่จะปลูกแบบ ป่าใช้ไม้หนึ่ง ป่าสำหรับใช้ผลหนึ่ง ป่าสำหรับใช้เป็นฟืนอย่างหนึ่ง อันนี้แยกออกไปเป็นกว้างๆใหญ่ๆ การที่จะ ปลูกต้นไม้สำหรับได้ประโยชน์ดังนี้ ในคำวิเคราะห์ของกรมป่าไม้รู้สึกจะไม่ใช่ป่าไม้ แต่ในความหมายของการ ช่วยเหลือเพื่อต้นน้ำลำธารนั้น ป่าไม้เช่นนี้จะป็นสวนผลไม้ก็ตามหรือป็นสวนไม้พุ่มก็ตามนั้นแหละเป็นป่าไม้ที่ ถูกต้อง เพราะทำหน้าที่เป็นป่า คือ เป็นต้นไม้และทำหน้าที่เป็นทรัพยากรในด้านสำหรับให้ผลที่มาเป็น ประโยชน์แก่ประชาชนได้...

...การปลูกป่า ๓ อย่าง แต่ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง ซึ่งได้ไม้ผล ไม้สร้างบ้าน และไม้พุ่มนั้น สามารถให้ ประโยชน์ได้ถึง ๔ อย่าง คือ นอกจากประโยชน์ในตัวเองตามชื่อแล้ว ยังสามารถให้ประโยชน์อันที่ ๔ ซึ่งเป็นข้อ สำคัญ คือ สามารถช่วยอนุรักษ์ดินและต้นน้ำลำธารด้วย...

...การปลูกป่าถ้าจะให้ราษฎรมีประโยชน์ให้เขาอยู่ได้ ให้ใช้วิธีปลูกไม้ ๓ อย่าง แต่มีประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยรองรับการชลประทาน ปลูกรับซับน้ำ และปลูกอดช่วงไหล่ตามร่อง ห้วย โดยรับน้ำฝนอย่างเดียว ประโยชน์อย่างที่ ๔ ได้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ...